

Examenul de bacalaureat național 2019
Proba E. d)
Sociologie

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL

(30 pont)

Îrja a vizsgalapra az alábbi esetek helyes válaszának megfelelő betűt! Minden esetben csak egy helyes válasz van.

1. A család:
 - a. társadalmi intézményként és kis csoportként is megközelíthető
 - b. egyetlen funkciót tölt be, mégpedig a szocializáció funkcióját
 - c. nem tudja biztosítani az elsődleges szocializációt
 - d. nem az értékrend hasonlósága alapján jön létre
2. A szerelemből kötött házasság arra a társadalomra jellemző, amely:
 - a. rabszolgatartó
 - b. modern
 - c. középkori
 - d. hagyományos.
3. A politikai pártok:
 - a. a bírői hatalmat képviselik
 - b. profitszerzésre törekednek
 - c. formális oktatást valósítanak meg
 - d. a politikai hatalom megszerzésére törekednek.
4. A diszkriminációnak mint társadalmi problémának a jelentése:
 - a. jogtalan nyereséghez való jutás
 - b. az olyan személyek megvetése, akik „másak”
 - c. az érdemek alapján nyújtott jutalmak
 - d. a megfelelő élethez szükséges erőforrások hiánya.
5. A kollektív társadalmi konfliktus egyik formája:
 - a. egy iskolai tantárgyversenyen szereplő két diák közötti konkurencia
 - b. egy cégben elfoglalható állás betöltéséért való verseny
 - c. egy személy által elkövetett csendháborítás
 - d. egy vállalat alkalmazottainak sztrájkja
6. A korrupció:
 - a. azt feltételezi, hogy két személy bűnrészességi kapcsolatban áll
 - b. a kortárs társadalomban egy teljesen új jelenség
 - c. nem mond ellent a társadalmi normáknak és értékeknek
 - d. csak arra a személyre jellemző, aki előnyökhöz akar jutni.
7. A hatalom-átruházás elvének értelmében:
 - a. a hatalom széles körben, több személy és intézmény között oszlik meg
 - b. az állam szabadon dönt belső és külső problémáit illetően
 - c. a nép a megválasztott képviselői által kormányoz
 - d. egy jogállamban az anarchia uralkodik.

8. A szociális államra jellemző, hogy:
- a politikai hatalmat úgy gyakorolják, hogy befolyásuk alá vessék a többi társadalmi struktúrát
 - létezik egy totalitárius típusú hatóság
 - a polgárok egyre több szociális veszélynek vannak kitéve
 - megvalósítanak olyan programokat, melyeknek célja a szociális védelem, a jogok és szabadságok biztosítása.
9. A Nem Kormányzati Szervezetek:
- lebonyolítják a választási kampányokat
 - a politikai hatalom megszerzésére törekednek
 - a polgárok jogait védik és érdekeit képviselik
 - a kormány intézményei.
10. A delikvens kiskorúak által leggyakrabban elkövetett tettek:
- a bűnözés
 - apró lopások és csendháborítás
 - határokon átvélő kémkedés
 - a nemzeti biztonság ellen elkövetett merényletek.

II. TÉTEL

(30 pont)

A. A bal oldali oszlopban a szocializációra vonatkozó fogalmakat soroltunk fel, a jobb oldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó helyes állításokat számoztunk meg. Írja a vizsgalapra a bal oldali betűk és a jobb oldali számok közötti helyes megfeleléseket!

a. Reszocializáció	1. A társadalmi normák és szabályok megszegéseként magyarázható, ami antiszociális magatartáshoz vezet.
b. Elsődleges szocializáció	2. A hibásan kialakult magatartás kijavítását jelenti, a társadalmi normák és értékek újratanulása által.
c. Másodlagos szocializáció	3. Egész életünk folyamán megvalósul, annak függvényében, hogy milyen normatív modellekkel találkozunk.
d. Folyamatos szocializáció	4. A család keretében valósul meg, az alapvető normák és értékek átörökítése által.
	5. Azon folyamat, melynek során elsajátítjuk a családtól eltérő szocializációs közegek normáit és értékeit.

12 pont

B. Olvassa el figyelmesen az alábbi szöveget:

Szociológiai értelemben a társadalmi problémák csakis a szociális meghatározások kontextusában vizsgálhatók, ugyanis a legtöbb társadalomban normatív konfliktus áll fenn az értékek és magatartások között. Ily módon, ha egyes társadalmi közegek bátorítják a nonkonformizmusra való hajlamot, egyes személyek, akiknek eltértek vagy megengedtek egy magatartást egyes szociális kontextusokban és a csoportokban, melyeknek tagjai, jogosnak gondolhatják, hogy más kontextusokban is ugyanúgy viselkedjenek.

Válaszoljon az alábbi kérdésekre a szöveg alapján!

- Fogalmazza meg a szöveg alapgondolatát! **2 pont**
- Magyarázza meg, megközelítőleg fél oldalon, a szövegben megjelenő két szociológiai fogalom közötti összefüggést! **10 pont**
- Fogalmazzon meg egy érvet, mellyel igazolja vagy cáfolja azt a feltevést, mely szerint *ha egy csoportot külső fenyegetés ér, annak kohéziója fokozódik!* **3 pont**
- Mutassa be személyes nézőpontját arra a tényre vonatkozólag, hogy *a peremre szorítás/marginalizálás elsősorban annak következménye, hogy az egyén magatartása nem felel meg a mindennapi élet szervezésére vonatkozó szabályoknak és a közösség szokásainak!* **3 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Válaszoljon az összes alábbi kérdésre:

1. Mutassa be a *résztvevő megfigyelés* fogalmának jelentését! **4 pont**
2. Említse meg a társadalmi osztályok két jellemzőjét! **6 pont**
3. Emelje ki a *kérdőív* és *formális társadalmi viszonyok* fogalmak közötti összefüggést, egy fél oldalnyi, összefüggő szövegben, melyben e fogalmakat sajátos szociológiai értelemben használja! **10 pont**
4. Szemléltesse egy konkrét példával azt a módot, ahogyan egy státuszhoz több szerep kapcsolódhat! **4 pont**
5. Indokolja meg, megközelítőleg tíz sorban az állítást, miszerint az *interperszonális kapcsolatok pozitívan vagy negatívan befolyásolhatják az egyén életminőségét!* **6 pont**